בסוד שיח

"לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו..."

מאת שאול שיף

ד"ר יהודה בן־מאיר, חבר־בחוג הבית הראשון שארגנתי בימי חיי, זמן קצר לאחר נישואי, הוא היה מרצה אורח. אם אינני טועה, זה היה בביתו של ליברמן בחדרה. עשיתי אתו דרך ארוכה מאוד ב"צעירי המפר"ל". אם מותר לדבר במונחים של אהבה בין גברים, הרי שאני רוחש לו אהבה. אין בארץ הרבה אנשים מוכשרים כמוהו. גם מוכשר וגם לא "מרובע". ידעתי מראש, כי החליט להתייצב לצדו של יצחק רבין, בפומבי ולעין־כל. ובכל זאת, בבוקר יום שלישי כאשר ראיתי אותו נכנס למסיבת העתונאים של "אזרחים תומכי רבין", נזקקתי לכל התרפיות שהתמחתי בהן ולכל כושר המשחק והאיפוק שצברתי ב־25 שנות עבודתי העתונאית, כדי לשמור על פנים של "עסקים כרגיל" ולעיצור בעד דמעותי.

יהודה בן־מאיר חבר כנסת מטעם המפר"ל, סגן שר החוץ מטעם המפר"ל ויושב קבוע בישיבות הממשלה מטעם המפר"ל. אביו ז"ל, מעצבי הקו הימני של המפר"ל, ח"כ מטעם המפר"ל, סגן שר הפנים מטעם המפר"ל. המפר"ל שימשה לשניהם אכסניה בכל עת, צרה וצוקה. קרן מילגות על שם אביו ז"ל קיימת במרכז העולמי של המזרחי והפועה"מ.

יהודה בן־מאיר היה מעצבי הקו הימני של המפר"ל. ראה תמונות בסכסוכי, ראה את מצעי המפר"ל לכנסת, כולל המצע לכנסת ה־12.

אילו רצה למלא חובה מצפונית ואזרחית משום שכלו פתאום כל הקיצין, הרי שאיש לא היה דן אותו ברותחין, אם בין ארבעת כתלי הקלפי היה מטיל את הפתק "רבין". כבר ראיתי כאלה שתרמו למסע ההסברה של המפר"ל ודיברו מטעמה, ובקלפי שמו "מימר". איך אני יודע? הם סיפרו לי...

אבל ככה?, בריש גלי?, עם הרקורד שלו, שאינו דומה למשהו לבני רימלט או עו"ד יגאל ארנון, לחצות את הקווים...?

זה היה כבר עלי, כבר מאוד.

אני זוכר שיחה של אחד ה"משגיחים" בישיבה, שהתייחסה למקרה דומה, אבל לא במימדים של מדינה או מפלגה אלא בהיקף של חוג מצומצם למדי.

קולו התנגן בנוסח המגידים, עלה ונישא ברעם גדול עד קצה האולם: "לא תתעב אדומי כי אחיך הוא, לא תתעב מצרי כי גר היית בארצו" אומר רש"י, אומר רש"י, אומר רש"י, שימו לב, שימו לב: **ילא תתעב אדומי, לגמרי, אף על פי שראוי לך לתעבו, שיצא בחרב לקראתך. לא תתעב מצרי: מכל וכל, אף על פי שזורקו זכוריכם ליאור, מה טעם? שהיו לכם אכסניה בשעת הרחק לפיכך.**"

ר'נאמנים פצעי אוהב".

מי מחלל שם הרב הראשי?

הרב הראשי לישראל, הגר"א שפירא שליט"א הבהיר באורח ברור וחד משמעי בשיחה עם "הצפה" לפני כשבועיים, כי אין שחר לפרסומים כאילו הוא עומד מאחורי רשימתו של הרב משה לווינגר וכי עודד את הרב לווינגר לצאת ברשימה עצמאית. הרב הראשי מקפיד בדקדקנות מרובה שלא להתבטא בענייני מפלגות, ובמיוחד בכל הקשור לרשימות השונות המתמודדות בבחירות לכנסת ה־13.

למרות ההבהרות של הרב הראשי, ממשיך גורם מגמתי להפיץ ברחובות קריה, כאילו הרב הראשי הורה לפרס זה או אחר בחשאי, להצביע בעד רשימה מסויימת. השבוע, כאשר הגיע לידי מידע עם שם של אדם שטען, כי הרב הראשי הורה לו להצביע בעד מפלגה מסויימת, פניתי לבן הרב הראשי שליט"א, הרב יעקב שפירא ה"ו והוא ביקש להבהיר, כי "מדובר בשקר ממש" וכי אין יסוד כלל למה שנאמר בשם הרב בכיכול. הרב הראשי הוסיף, כי אם יימשך מסע השמועות המגמתי הזה, לא תהיה לו ברירה ויצא בפומבי עם הבהרה שלא תגעם כלל למפריחי השמועות.

השני מכוניות הוצתו בשעה אחת השבוע, בירושלים. כאן, שתיים מהן, בשכונת תלפיות מזרח. ציתום: סקופ 80

הדור הצעיר דו"ח ביניים

נצחון רשימת המפר"ל בבחירות להסתדרות הסטודנטים באוניברסיטת "בר אילן", שאין לו תקדים בהיקפו: 24 מתוך 24 מושבים, שייך כולו לדור הצעיר במפר"ל והעומד בראשו, עו"ד נחום לנגנטל. לא עמדה לליכוד הסיסמה: "אתגר" אחד גדול מול המפר"ל, "יחדיו" וההנהלה". אף לא סיזיוו בקמפוס של יו"ר משה ההסברה של הליכוד, שר המשטרה, רוני מילוא ופעילי ליכוד אחרים דוגמת מועמד הליכוד לכנסת, גיל סמסונוב. מסתבר, כי אווירת הנכאים בו שרוי הליכוד פועלת לאורך כל הדרגים והכישלון המוחץ ב"בר אילן" מדבר בעד עצמו.

נצחון "יחדיו" הושג תודות לעבודה המוצלחת של האגודות היוצאת בראשות חנוך דרייסיס לאורך כל הקמפיין, ורשימת מועמדים טובה בראשותו של אורי פלוה, היו"ר החדש של אגודת הסטודנטים. כמובן שאין להקיש מ"בר־אילן" לגבי מצבה של המפר"ל בקרב הדור הצעיר הדתי־לאומי בכללו, ודרושה עדיין עבודת פרך כדי לשנות עמדות אצל הצעירים, הנעולות בדרך כלל על קיצוניות וסיסמאות בגרוש הפותרות בעיות עולם בהינף יד.

ביקשנו מיו"ר מטה הדור הצעיר במפר"ל, נחום לנגנטל דו"ח ביניים על היערכות הדור הצעיר לקראת הבחירות והרי תמציתו.

איך אתם פרדסים מבחינה ארגונית?

נחום לנגנטל: הצלחנו להתארגן כמעט בכל הערים ופועל בהן מטה בחירות של הדור הצעיר. בימים הקרובים יעירכו 12 כנסים מחודיים לצעירים המתגייסים לצה"ל, ועוד 250־200 חוגי־בית במקומות שונים.

איפה מוקדי הבעיות?

לנגנטל: בעיקר באוזרים הבורגניים. אבל בהחלט ישנן תגובות סותרות למוהלך כזה או אחר של המפר"ל.

הנה לך דוגמה: הייתי בלוד ביום שני השבוע ונפגשתי עם צעירים מהעדה הגרוזינית. הם מאוד מרוצים מהמודעות המצוירות על תמיכת המפר"ל בליכוד ועל התחייבותה מראש בעניין זה. אלא שבמקומות אחרים קמים צעירים בחוגי בית ושואלים "מה המתוריות הזאת לליכוד"? "מדוע אתם ליכוד"? "בלתי אפשרי הדבר שהמפר"ל מוכרת את עצמה לליכוד" וכיו"ב.

ביקורת אחרת: לא מרגישים אתכם מספיק בששת המשך ארבע שנים ולא שומעים אתכם מספיק.

טעות נוספת: למה במירון כל המפלגות חילקו משהו, סידורים, ברכונים, פיתוס ועוד, ואילו המפר"ל נתנה רק עלוני הסברה.

האם המפר"ל זוכה גם לדברי שבח על מעשה בלשהו?

לנגנטל: בהחלט. המאבק של המפר"ל בכספים הייתה זוכה להרבה דברי שבח ומחמאות. אני מקבל תגובות טובות מאוד על המאבק של המפר"ל בנושא המכינות הישיבתיות הקרם צבאיות. מאוד מכבדים את הקו התקיף שהמפר"ל נוקטת בכל הקשור לי"ע. הקו הימני של המפר"ל הברור והזר־משמעי מנע בריחה של צעירים ימניים אל מפלגות אחרות.

הימניים בני תורה מאוד כועסים על "גנגר" והתחייה על שהביאו לפירוק הממשלה חצי שנה לפני תום הקדנציה.

לאט לאט קולטים, כי בגללם עלולה מפלגת העבודה לחזור לשלטון ולשרת, כמובן, מטרות הפוכות מישוב ארץ־ישראל. הם מבינים, כי בחצי השנה הזאת ניתן היה לבסס עוד יותר את האחיזה ביש"ע והקדמת הבחירות מסיבות אובייקטיות וודאי לא שקולות, תגרום נזק חמור למחנה הימין.

אתם פרועים גם בישיבות?

לנגנטל: וזאי. אנחנו עוברים בכל הישיבות ובדי להימנע מביטול תורה, מקיימים את הפגישות בצהרים.

אגב, מתברר, כי הבנות יותר מפר"לניקיות מאשר הבנים – אם זה חשוב לך לסטטיסטיקה.

כלום קיימת הסכמה במטה הדור הצעיר על קו ההסברה?

לא. מתנהל בתוכנו ויכוח נוקב ביותר אם לתקוף את יצחק שמיר או לא. ישנם בתוכנו המתנגדים לכך בתוקף, בנימוק שאסור למפר"ל לתקוף את הליכוד. לעומתם ישנן התובעים לצאת בסיסמה: "תן לנו לשמור על שמיר במשלה הבאה בענייני ארץ־ישראל, חינוך, והכניעה לסחטנות החרדית.

ומה יחסו להנהגה?

הדור הצעיר הדת־לאומי היה רוצה לשמוע התנסחויות חד־משמעיות, וברורות מצד הנהגת המפר"ל, למרות ידיעתו את המורכבות והגיונן של הציבור הדת־לאומי.

תחנת ייעוץ: אל כעס

הרב דוד ברניצן מוכר בציבור הדת־לאומי, במיוחד זה שמושבו בירושלים, כמי שמנהל את הפעילות החינוכית השוטפת של "בית הרב" (קוק זצ"ל) בירושלים וכמרצה ומרכז קורס ליחסי אנוש ותקשורת במכללת "אמונה" בירושלים.

אלא שלמיודענו הרב ברניצן יש תחום התמחות ייחודי שעניינו **אלימות**. לאמור: הדרכת האדם להימנע מכעס והכל תוך התבססות על חז"ל. "הקונץ" אצל הרב ברניצן הוא, שהוא מנחה את שומעי לקחו כיצד לא לכעוס בלי לקבל "אולקוס".

במרכז ירושלים ממש, ברחוב בן־יהודה מספר 1, בבית ספר "גלעד", פתח הרב ברניצן תחנת ייעוץ מיוחדת שכל עניינה אך ורק התגברות על מידת הכעס. על פי המודל שפיתחתי – מספר לנו הרב ברניצן – יכול האדם לקבל את מידב ההתגרויות בשלווה. הוא עצמו החל לחשוב בכיוון זה לאחר שסיים בהצטיינות קורס של "דייל קרנגי" והוצע לה לשמש כמדריך בקורס הזה. "סיבתי ואמרתי, כי עדיף לי להדריך אנשים על פי חז"ל ומקורות היהדות", וכך עיצב תורה שלימה כיצד להתגבר על הכעס.

תחנת היייעוץ שהקים אינה עומדת מיותמת. ועדי עובדים, צוותי מורים וסתם אזרחים באים לשמוע את תורתו. ואם יש לכם איזה שכן עצבני או אתם מכירים פוליטיקאי הממהר להתאדם, אנא הפנו אותו להרב ברניצן, יצא קיבוץ טירת צבי, שיטפל בו. הוא ידריך אותו איך לשמור על שיווי משקל נפשי.

המיליארדר הטקסאני, רוס פרו המתכוון להציג מועמדותו לנשיאות ארה"ב, טרם השמיע עמדה ברורה בעניין ישראל והמזה"ת, אך ניתן היה לשמוע מפיו חוות דעת על כמה אישים בישראל.

כ־12 במאי הופיע פרו בסעודה מטעם הוועד היהודי האמריקאני, בה השתתפו כ־600 איש. הוא הביע אהדה ליהודים ולישראל, אך, כאמור, הוא נמנע מלפרט עמדות בעניינים שעל הפרק (ערבויות, המו"מ המדיני וכיוצ"ב). במהלך דבריו הוא דיבר בהערכה על שר הביטוי והשיכון, אריאל שרון ובהערצה על ראש עיריית ירושלים, טדי קולק. עברו הישראלי: ב־1987 העניק בית החולים "שערי צדק" עיטור לפרו על שם ראול ואלנברג לאחר שהעניק תרומה לבית החולים. בראשית שנות השמונים ביקר פרו בישראל ומשיחות עמו אז, עלה, כי התרשם ממנה באורח חיובי.

שאלת השאלות היא, האם יהודי ארה"ב יחרגו מהקו המסורתי שלהם לתמוך בדמוקרטים ויעבירו באורח משמעותי את קולם לפרו.

כ־90 אחוז מהיהודים מתגוררים ב־12 מדינות, שמהן באים 273 אלקטורים, מספר שדי בו כדי לבחור בנשיא. במדינות אלה מהווים היהודים אחוז קטן (בדרך כלל פחות מ־5 אחוזים: בניו יורק הם 10.3 אחוזים), אולם בגלל נהירתם לקלפיות יש משקל רב לקולותיהם. לדוגמא: בבחירות ב־1984 היוו היהודים 9 אחוזים מכלל המצביעים, בצפון מזרח ארה"ב, 8 אחוזים

הזעם והכאב בחוצות בת"ים בעקבות רצח הלנה ראפ, נמשכו לאורך כל השבוע. כאן – שוטר משמר הגבול, לנוכח תושבים זועמים.

צילום: איי.אף.פי.

במסצ'וסט, 10 אחוזים בניו־ג'רסי ו־13 אחוז בניו יורק. אלא שיש בכוחם של הפרשים קטנים להכריע את התוצאה. למשל, הנשיא פורד יכול היה להיבחר מחדש אילו קיבל את קולות יהודי ניו־יורק. אולם, היהודים העדיפו את קרטר.

לפי סקר שערך הוועד היהודי האמריקאני, כ־60 אחוז מהיהודים רואים עצמם כדמוקרטים, 16 אחוז כרפובליקנים ו־21 אחוז כבלתי תלויים. האהדה היהודית לדמוקרטים התבטאה בשיעורי תמיכה גבוהים מאוד למועמדים הדמוקרטים לנשיאות ארה"ב. ב־1932 הצביעו 82 אחוז מהיהודים עבור רוזוולט, ב־1936 הם תמכו בו שוב כדי 85 אחוז וב־1940 ו־1944 כדי 90 אחוז. ב־1960 תמכו 82 אחוז מהיהודים בקנדי, ב־1964 90 אחוז בג'ונסון וב־1988 73 אחוז בדוקאקיס.

האם יתגבר על "היונים"?

מקורבין של יו"ר מפלגת העבודה, ח"כ יצחק רבין טוענים בעקשנות, כי הוא יעדיף, אם יזכה בבחירות, הקמת ממשלת אחדות לאומית על פני שותפות קואליציונית עם מר"ץ. במסיבת עתונאים עם תנועת האחדות למען רבין, ניתן היה להסיק מדבריו של ח"כ עזרי ברעם ממנהיגי "היונים", כי רעיון ממשלת האחדות איננו "כוס התה" שלו. בסיעת מפלגת העבודה בכנסת הבאה יהיה גרעין קשה של שמאלנים וקשה להאמין, כי יצחק רבין יגבר עליהם. "היונים" מבקשים למשוך להחלטות מדיניות מהירות, ומכילא הם פוחלים ויפעלו לדיעבד הנוגעה המוחלט של הנהגת המפלגה בבחירות לכנסת ה־14, ואין הם רואים ברבין מועמד לבחירות הבאות.